

Bruxelles, 3. srpnja 2026.
(OR. en)

11125/26

ECOFIN 915
UEM 319
SOC 444
EMPL 246
COMPET 859
ENV 835
EDUC 301
ENER 457
JAI 895
GENDER 132
JEUN 175
SAN 533
ECB
EIB

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	PREPORUKA VIJEĆA o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Cipra

Za delegacije se u prilogu nalazi navedeni nacrt preporuke Vijeća, koji su na temelju prijedloga Komisije COM(2026) 213 final revidirali i o njemu se usuglasili različiti odbori Vijeća i čiju je završnu verziju izradio Gospodarski i financijski odbor.

PREPORUKA VIJEĆA

o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Cipra

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97¹, a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

budući da:

- (1) U Uredbi (EU) 2024/1263 navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka.
- (2) Komisija je 25. studenoga 2025. donijela mišljenje o nacrtu proračunskog plana Cipra za 2026. Komisija je istog dana, na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011, donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., u kojem Cipar nije utvrđen kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja², Preporuku za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načela europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 21. travnja 2026. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja, a 9. ožujka 2026. Zajedničko izvješće o zapošljavanju i Preporuku o ljudskom kapitalu.
- (3) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost Unije u sljedećih pet godina. U njemu je utvrđeno da su tri imperativa preobrazbe – inovacije, dekarbonizacija i konkurentnost te sigurnost – ključni stupovi održivog gospodarskog rasta. Otkako je objavljen, Kompas konkurentnosti služi kao temelj za rad u sklopu europskog semestra, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica sa strateškim ciljevima EU-a i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.

² SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2026. razvijati usporedno sa završnom fazom provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost³. Planovi za oporavak i otpornost, uz financiranje u okviru kohezijske politike, odigrali su ključnu ulogu u ostvarenju prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se u tim planovima moralo djelotvorno poraditi na svim ili na znatnom dijelu izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedine zemlje izdanima u nedavnim ciklusima, i te su se preporuke morale uzeti u obzir u programima financiranima u okviru europske kohezijske politike. Kako se Mehanizam za oporavak i otpornost bliži kraju, i dalje je ključno nastaviti s reformama i ulaganjima koji primaju potporu i provode se u okviru tog mehanizma te ih nadograđivati, posebno one koji doprinose svladavanju izazova utvrđenih u preporukama za pojedine zemlje.
- (5) Komisija je 3. lipnja 2026. objavila Izvješće za Cipar za 2026. U njemu je ocijenjen napredak Cipra u smislu preporuka koje su mu upućene 2025. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Cipra. Na temelju te analize u navedenom su izvješću utvrđeni najhitniji izazovi s kojima se Cipar suočava. Ocijenjen je i napredak Cipra u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

³ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Vijeće je 21. siječnja 2025. na temelju ocjene i preporuke Komisije donijelo Preporuku o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Cipra⁴. Plan se odnosi na razdoblje od 2025. do 2028. i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu. Vijeće je preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 6,0 % u 2025., 5,0 % u 2026., 5,4 % u 2027. i 4,3 % u 2028., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanim u odnosu na baznu godinu 2023., od 8,9 % u 2025., 14,3 % u 2026., 20,5 % u 2027. i 25,7 % u 2028.
- (7) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu⁵ a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Države članice i dalje mogu zatražiti aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju bilo kad sve do 2028. ako ispunjavaju kriterije iz članka 26. Uredbe (EU) 2024/1263.
- (8) Cipar je 30. travnja 2026. dostavio svoje godišnje izvješće o napretku za 2026.⁶ u kojem izvješćuje o poštovanju preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda i provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporukama koje su mu upućene u okviru europskog semestra.

⁴ Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Cipra (SL C, C/2025/639, 10.2.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/639/oj>).

⁵ Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C(2025) 2000 final.

⁶ Godišnja izvješća o napretku za 2026. dostupna su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (9) Rast realnog BDP-a u 2025. iznosio je 3,8 %, a inflacija mjerena HIPC-om 0,8 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se realni BDP povećati za 2,3 % u 2026. i za 2,7 % u 2027. te da će inflacija mjerena HIPC-om iznositi 3,6 % u 2026. i 2,2 % u 2027.
- (10) Prema podacima Eurostata⁷ suficit opće države u Cipru smanjio se sa 4,1 % BDP-a u 2024. na 3,4 % BDP-a u 2025. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se suficit od 2,1 % BDP-a u 2026. i 2,5 % BDP-a u 2027. Smanjenje suficita 2026. uglavnom je posljedica provedbe opće porezne reforme početkom godine. Povećanje suficita u 2027. uglavnom je posljedica većih poreznih prihoda zbog ukidanja smanjenja PDV-a na električnu energiju i osnovnu robu, kao i općenito boljih izgleda za rast.
- (11) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike⁸, koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2025. ekspanzivan, za 1,8 % BDP-a. Predviđa se da će u 2026. biti ekspanzivan (za 0,4 % BDP-a), a u 2027. kontrakcijski (za 1,2 % BDP-a).
- (12) Prema podacima Eurostata⁹ dug opće države u Cipru se sa 62,7 % BDP-a krajem 2024. smanjio na 55,0 % BDP-a krajem 2025. Smanjenje udjela duga u 2025. uglavnom je posljedica primarnog suficita od 4,5 % BDP-a i rasta nominalnog BDP-a koji je više nego dvostruko brži od rasta kamata. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se smanjenje udjela duga u BDP-u na 50,4 % do kraja 2026. te daljnje smanjenje na 45,5 % do kraja 2027. Smanjenje udjela duga u 2026. i 2027. uglavnom je posljedica primarnog suficita od 3,3 % BDP-a u 2026. i 3,7 % BDP-a u 2027. Očekuje se i da će nominalni BDP u obje godine nastaviti rasti otprilike dvostruko brže od kamata.

⁷ Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

⁸ Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

⁹ Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

- (13) Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2026. ukupni rashodi opće države za obranu u Cipru iznosili su 1,8 % BDP-a u 2025., a predviđa se da će 2026. biti na istoj razini.
- (14) Unija se nastavlja suočavati s rizicima od poremećaja u opskrbi energijom i povećane nestabilnosti cijena, a stanje dodatno pogoršavaju geopolitičke napetosti koje utječu na globalna tržišta nafte i plina. Iskustvo stečeno tijekom energetske krize 2022. i 2023. pokazalo je da opsežne, neciljane mjere podrazumijevaju velike fiskalne troškove i da su društveno i gospodarski neučinkovite. Od izbijanja rata na Bliskom istoku u veljači 2026. Cipar je donio mjere fiskalne politike za ublažavanje posljedica visokih cijena energije na kućanstva i poduzeća¹⁰. To uključuje neciljana smanjenja PDV-a na električnu energiju (do ožujka 2027.) i trošarina na goriva (od travnja do lipnja 2026.), kao i ciljane subvencije poljoprivrednicima (travanj i svibanj 2026.), zračnim prijevoznicima (od lipnja do rujna 2026.) i turističkom sektoru (travanj 2026.). Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će fiskalni trošak tih mjera u 2026. iznositi oko 0,1 % BDP-a. Prema procjenama Komisije, kad bi te mjere ostale na snazi do kraja 2026., njihov bi fiskalni trošak u 2026. iznosio 0,3 % BDP-a.
- (15) Na temelju Komisijinih izračuna neto rashodi u Cipru povećali su se za 9,6 % u 2025. i kumulativno za 11,8 % u 2024. i 2025. Rast neto rashoda u 2025. veći je od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 1,3 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2024. i 2025. zajedno, kumulativna stopa rasta neto rashoda također je veća od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 1,0 % BDP-a u kumulativnom smislu. S druge strane, kako je navedeno, stanje proračuna za 2025. bilo je u suficitu, a dug opće države bio je ispod 60 % BDP-a.

¹⁰ Uzeto je u obzir stanje na datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. (4. svibnja 2026.).

- (16) Na temelju Komisijinih izračuna predviđa se da će se neto rashodi u Cipru povećati za 7,4 % u 2026. i kumulativno za 20,1 % u 2024., 2025. i 2026. Predviđeni rast neto rashoda u 2026. veći je od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,9 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2024., 2025. i 2026. zajedno, predviđa se da će kumulativna stopa rasta neto rashoda također biti veća od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 1,8 % BDP-a. S druge strane, kako je navedeno, predviđa se da će stanje proračuna za 2026. biti u suficitu, a dug opće države, koji je ispod 60 % BDP-a, dodatno će se smanjiti.
- (17) Sustavno, smisleno i pravodobno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika ostaje ključno za osiguravanje opće odgovornosti za uspješnu provedbu Unijinih instrumenata financiranja, kao i u kontekstu europskog semestra.
- (18) Provedba programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Fonda za pravednu tranziciju (FPT), Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i Kohezijskog fonda (KF) u Cipru, brža je od prosjeka EU-a i kad je riječ o odabiru projekata i kad je riječ o plaćanjima. Važno je zadržati postojeći zamah i maksimalno povećati učinak ulaganja na terenu. Cipar u okviru svojih programa kohezijske politike već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta. Međutim, u nekim će područjima možda biti potrebno dodatno ojačati provedbu, uključujući ona koja se odnose na gospodarenje otpadom i javni gradski prijevoz. Bitno je osigurati da se nova ulaganja koja je Cipar utvrdio u svojem preispitivanju fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja, posebno ulaganja povezana s pet prioriteta iz Uredbe o preispitivanju u sredini programskog razdoblja¹¹, provode brzo i djelotvorno.

¹¹ Uredba (EU) 2025/1914 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja.

- (19) Istraživački i inovacijski ekosustav u Cipru i dalje karakteriziraju niska razina ulaganja u istraživanje i razvoj, slaba valorizacija znanja i ograničene veze između sektora istraživanja i poduzeća. Pozitivno je što su u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i kohezijske politike donesene ciljane inicijative za financiranje, kojima se podupiru inovativna i *start-up* poduzeća, a nedavno su doneseni i propisi o *spin-off* poduzećima. Međutim, i dalje postoje ključna uska grla, uključujući nedostatak sveobuhvatne dugoročne strategije za istraživanje i inovacije, koja ograničavaju učinkovitu komercijalizaciju rezultata istraživanja. Brzo širenje sektora informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) prilika je za prelijevanje na šire gospodarstvo uspostavom snažnijih veza s domaćim poduzećima i istraživačkim institucijama.
- (20) Pristup nebankovnom financiranju u Cipru ograničen je, što sužava mogućnosti širenja poslovanja, diversifikacije i rasta produktivnosti. Korporativnim financiranjem i dalje dominira bankovno kreditiranje, a tržišta kapitala nedovoljno su razvijena i bilježe jednu od najnižih razina tržišnog financiranja u Uniji. Iako su neke inicijative u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, kao što je ciparski fond vlasničkog kapitala, pokrenute kako bi se pružila potpora alternativnom financiranju, opseg mobiliziranih sredstava i dalje je ograničen. Zbog toga mnoga poduzeća, posebno ona mlada i inovativna, imaju poteškoće u pristupu odgovarajućem financiranju. Razina financijske pismenosti i dalje je niska u usporedbi s prosjekom EU-a, što ograničava sposobnost i motivaciju kućanstava za diversificirane strategije ulaganja. Uz to, drugi stup mirovinskog sustava i dalje je nedovoljno razvijen i vrlo fragmentiran, što ograničava njegovu ulogu u mirovinskom osiguranju i osiguravanju dugoročnog kapitala. Jačanje strukovnih mirovina i poboljšanje sudjelovanja kućanstava na tržištima kapitala moglo bi doprinijeti dostupnosti dugoročnog financiranja i učinkovitijoj alokaciji štednje.
- (21) Cipar se suočava s nekoliko izazova povezanih s regulatornim i administrativnim okvirom. Poduzeti su određeni koraci, ali još postoje prepreke ulaganjima. Infrastrukturni projekti i dalje kasne zbog dugotrajnih postupaka stjecanja zemljišta i javne nabave, ograničenih administrativnih kapaciteta i poteškoća u koordinaciji. Iako su donesene mjere za smanjenje administrativnog opterećenja i poboljšanje usluga za ulagače, potrebno je učiniti više kako bi se povećala učinkovitost, pojednostavnili postupci i smanjila regulatorna fragmentacija.

- (22) Kad je riječ o upravljanju poduzećima u državnom vlasništvu, u Cipru ima prostora za poboljšanje. Ta poduzeća imaju središnju ulogu u ključnim sektorima gospodarstva (npr. električna energija, telekomunikacije, voda, gospodarenje otpadnim vodama i infrastruktura). Međutim, upravljanje njima i dalje nije u skladu s međunarodnim standardima te se bilježe stalni nedostaci u pogledu odgovornosti, transparentnosti, postupaka imenovanja članova odborâ i nepostojanja jasne politike vlasništva. Iako su ostvarena određena poboljšanja u imenovanju članova odbora poduzeća u državnom vlasništvu na temelju zasluga tako što je uveden neovisan savjetodavni odbor, djelotvorna provedba nedavno donesenog akcijskog plana za upravljanje poduzećima u državnom vlasništvu mogla bi pomoći u otklanjanju tih nedostataka i poboljšati uspješnost poduzeća u državnom vlasništvu, poduprijeti njihovu modernizaciju i povećati njihov doprinos strateškim ciljevima politike, uključujući zelenu i digitalnu tranziciju.
- (23) Cipar se suočava s izazovima povezanim s učinkovitošću pravosudnog sustava, dugim rokovima za rješavanje predmeta, niskim razinama digitalizacije i kašnjenjima u izvršenju presuda. Provedba nedavno donesene reforme čiji je cilj ubrzati rješavanje određenih predmeta osnivanjem pomorskih i trgovačkih sudova kasni i nijedan od tih sudova još nije počeo s radom. Napredak u digitalizaciji sudskih postupaka, uključujući sveobuhvatan sustav praćenja predmeta i digitalne tehnologije za snimanje zvuka, i dalje je ograničen, a postojana uska grla u provedbi negativno utječu na pravnu sigurnost i uvjete ulaganja.
- (24) Iako je Cipar ostvario napredak u energetskej tranziciji, i dalje su prisutni veliki izazovi. Cipar se i dalje u velikoj mjeri oslanja na fosilna goriva, pa su nafta i naftni derivati u 2024. činili 85,2 % njegove bruto potrošnje energije. Osim toga, Cipar ima jednu od najvećih ovisnosti o uvozu energije u EU-u (87,7 % bruto dostupne energije 2024.). Nastojanja da se opskrba energijom diversificira uključivanjem prirodnog plina u kombinaciju izvora energije otežana su zbog stalnih administrativnih kašnjenja u izgradnji terminala za uvoz ukapljenog prirodnog plina (UPP) u Vasilikosu. Isto tako, usporen je rad na razvoju energetskih interkonekcija sa susjednim zemljama. Konkretno, projekt „Interkonekcijski vod za Sredozemno more”, čiji je cilj okončati energetske izolaciju Cipra, i dalje kasni. Zbog velike vanjske ovisnosti obnovljivi izvori energije ključni su ne samo za dekarbonizaciju ciparskog gospodarstva, već i za poboljšanje energetske sigurnosti i otpornosti na vanjske energetske šokove.

- (25) Cipar je povećao proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, no potrebno je dodatno raditi na proširenju kapaciteta mreže i postrojenja za skladištenje energije kako bi se olakšalo šire uvođenje energije iz obnovljivih izvora. Instalirani kapacitet za solarnu energiju i energiju vjetra znatno se povećao u 2025. i udio obnovljivih izvora energije u kombinaciji izvora električne energije porastao je na 27,4 %¹². Uvedene su mjere za olakšavanje i digitalizaciju postupaka izdavanja dozvola, ali znatna kašnjenja i dalje utječu na priključivanje novih postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na mrežu. Cipar nema operativne sustave za skladištenje električne energije bez fosilnih goriva. Iako se u okviru plana razvoja prijenosnog sustava planiraju određeni projekti, provedba je i dalje u ranoj fazi. Nastavilo se uvođenje programa energetske obnove zgrada, uz potporu iz Mehanizma za oporavak i otpornost i kohezijske politike, kao i regulatornih mjera usmjerenih na povećanje privatnog financiranja energetske učinkovitosti. Održivi promet i dalje je jedan od hitnih izazova, posebno zbog potpunog oslanjanja na cestovni prijevoz tereta. Potrebno je uložiti dodatne napore u razvoj javnog prijevoza, proširenje infrastrukture za punjenje i pružanje financijskih poticaja za održivu mobilnost.
- (26) Cipar se suočava s velikim i postojećim okolišnim izazovima. Nestašica vode dosegla je kritičnu razinu, a Cipar je među državama s najlošijim rezultatima u EU-u u smislu iskorištavanja slatke vode i produktivnosti vode. Iako se poduzete mjere za desalinizaciju vode i nadogradnju infrastrukture, među ostalim u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i kohezijske politike, ulaganja u vodnu infrastrukturu dosad nisu bila dovoljna za uklanjanje sustavnih slabosti povezanih s vodom za piće i pročišćavanjem otpadnih voda. Slično tome, uspješnost gospodarenja otpadom zaostaje za ciljevima EU-a; na primjer, količina proizvedenog komunalnog otpada po stanovniku u Cipru među najvećima je u EU-u. Nekoliko mjera donesenih u okviru akcijskog plana za kružno gospodarstvo iz 2021. i kohezijske politike usmjereno je na smanjenje količine otpada, bolje razvrstavanje otpada i više recikliranja, ali njihov puni potencijal tek treba ostvariti. Za planiranje i koordinaciju ulaganja u gospodarenje vodama i otpadom u cijelom Cipru nužno je i poboljšati administrativne kapacitete lokalnih i okružnih tijela.

¹² Izvor: [ENTSO-E Transparency Platform](https://transparency.entsoe.eu/) (<https://transparency.entsoe.eu/>, pristupljeno 9.4.2026.).

- (27) Cipar je i dalje osjetljiv na razne klimatske rizike (npr. šumski požari, poplave, suše i erozija obale), koji prijete bioraznolikosti, otpornosti društva i gospodarstvu te zemlje. Ažurirana nacionalna strategija za prilagodbu klimatskim promjenama za razdoblje 2025. – 2050. i dalje nije donesena, zbog čega provedba ključnih mjera kasni. Nadalje, poboljšani sustav upravljanja kao dio nacionalne strategije mogao bi povećati usklađenost i učinkovitost institucionalnog okvira za prilagodbu i otpornost na klimatske promjene, ali i njegova uspostava kasni. Daljnje mjere, uključujući neke koje se financiraju u okviru kohezijske politike, usmjerene su na razvoj infrastrukture za borbu protiv poplava te upravljanje rizicima od požara i katastrofa. Međutim, ulaganja Cipra u prilagodbu klimatskim promjenama ne odgovaraju stvarnim potrebama.
- (28) S obzirom na presudnu ulogu ljudskog kapitala u povećanju konkurentnosti i strateške autonomije Unije, Vijeće je 2026. državama članicama preporučilo da poduzmu mjere za hitno prevladavanje strukturnih izazova povezanih s ljudskim kapitalom u području vještina, obrazovanja i osposobljavanja, koji koče konkurentnost. Preporuke za pojedinu zemlju upućene Cipru 2026. mogu doprinijeti provedbi Preporuke Vijeća o ljudskom kapitalu u Uniji.
- (29) Cipar se suočava s nekoliko izazova povezanih s integracijom žena i osoba s invaliditetom na tržište rada te s neusklađenosti ponuđenih i traženih vještina i nedostatkom radne snage. Tržište rada u Cipru i dalje je snažno zahvaljujući stabilnom gospodarskom rastu, stopa zaposlenosti premašuje nacionalni cilj za 2030., a nezaposlenost se dodatno smanjuje, no opseg i učinkovitost provedbe ciljanih mjera uključivanja i aktivnih politika tržišta rada i dalje su ograničeni, posebno za žene i ranjive skupine. Osim toga, kapaciteti javne službe za zapošljavanje još su ograničeni te im je potrebno pojačano praćenje, evaluacija i proaktivno informiranje, zajedno s poboljšanim IT sustavima.

- (30) Cipar bi mogao dodatno unaprijediti kvalitetno zapošljavanje. Unatoč niskoj stopi nezaposlenosti i dinamičnom tržištu rada, i dalje su problem radni uvjeti, osobito dugo radno vrijeme i relativno velik udio slabo plaćenih poslova u usporedbi s prosjekom EU-a, koji nerazmjerno utječu na žene. Utjecaj roditeljstva na ishode zapošljavanja žena, u kombinaciji s ograničenim pristupom priuštivim i kvalitetnim uslugama skrbi, ograničava napredovanje u karijeri i doprinosi razlikama u plaći i mirovini na temelju spola. Nedavne inicijative politike, koje uključuju poticaje za zapošljavanje i mjere za promicanje fleksibilnih radnih uvjeta, koraci su u pravom smjeru, ali njihova učinkovita provedba, koja uključuje potporu prelasku na kvalitetnija radna mjesta, bolji pristup osposobljavanju u sektorima s velikom potražnjom i proširene usluge skrbi, može pomoći da se sudjelovanje žena na tržištu rada i kvaliteta radnih mjesta povećaju.
- (31) Cipar se suočava s izazovima u povećanju kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, niskom razinom sudjelovanja u područjima STEM-a i slabim rezultatima u prenošenju osnovnih vještina. To doprinosi postojanoj neusklađenosti ponuđenih i traženih vještina i manjku radne snage, među ostalim u sektorima koji su ključni za zelenu i digitalnu tranziciju. Stopa sudjelovanja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju povećala se zahvaljujući mjerama u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, ali je i dalje ispod cilja EU-a, što ograničava rani razvoj vještina i sudjelovanje na tržištu rada, a velike poteškoće primjećuju se i u području uključivog obrazovanja jer se mladi učenici s invaliditetom i posebnim obrazovnim potrebama i dalje suočavaju s preprekama učinkovitom sudjelovanju u redovnom obrazovanju.

- (32) Kad je riječ o ciparskim sustavima socijalne zaštite, u nekoliko njih ima prostora za poboljšanje. Iako je snažan gospodarski rast općenito pridonio smanjenju siromaštva, rizici od siromaštva za starije osobe i dalje su znatno iznad prosjeka EU-a zbog neodgovarajućih mirovinskih primanja, posebno za osobe koje su imale niske prihode tijekom radnog vijeka. Unatoč poduzetim koracima, nepostojanje sveobuhvatnog, primjereno financiranog i integriranog sustava dugotrajne skrbi, zajedno s manjkom osoblja i ograničenim uslugama skrbi kod kuće i u zajednici, ujedno ograničava pristup i otežava deinstitutionalizaciju. Energetsko siromaštvo i dalje je problem unatoč određenim ciljanim mjerama zbog ograničene pokrivenosti i nedostatka sustavnog praćenja. Osim toga, nedostatak socijalnih stanova u kombinaciji s visokim stopama nepodmirenih obveza povezanih sa stanovanjem i dalje opterećuje ranjiva kućanstva, unatoč nedavnim programima potpore i planiranim povećanjima stambene ponude.
- (33) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2026. državama članicama europodručja preporučilo da poduzmu djelovanja, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, u cilju provedbe Preporuke o ekonomskoj politici europodručja 2026. Kad je riječ o Cipru, preporuka br. 1 doprinosi provedbi prve, druge i treće preporuke za europodručje, preporuka br. 2 doprinosi provedbi četvrte preporuke za europodručje, preporuka br. 3 doprinosi provedbi sedme, devete i jedanaeste preporuke za europodručje, preporuka br. 4 doprinosi provedbi sedme preporuke za europodručje, a preporuka br. 5 doprinosi provedbi pete preporuke za europodručje,

PREPORUČUJE da Cipar u 2026. i 2027. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Uvažavajući suficit opće države u Cipru, osigurati da su neto rashodi u skladu s maksimalnim stopama rasta koje je Vijeće preporučilo 21. siječnja 2025. s obzirom na značajno odstupanje u odnosu na preporučenu gornju granicu neto rashoda koje je Komisija zabilježila do 2025. i predviđela za 2026. Povećati ukupnu potrošnju za obranu i sigurnost te povećati pripravnost i pritom osigurati održivost duga i učinkovitost potrošnje te postupnu prilagodbu proračuna u skladu sa strukturno većom potrošnjom za obranu. Osigurati da mjere poduzete za ublažavanje posljedica povećanja cijena energije budu privremene i usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava ili zadovoljavanje potreba energetske intenzivnih poduzeća, održavaju poticaje za uštedu energije i da je njihov fiskalni trošak u skladu s obvezama koje proizlaze iz fiskalnog okvira EU-a.
2. Osigurati kontinuitet reformi i ulaganja koji se provode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Održati zamah u provedbi programâ kohezijske politike, na temelju, ovisno o slučaju, preraspodjele na strateške prioritete i fleksibilnosti dogovorenih u kontekstu preispitivanja okvira kohezijske politike u sredini programskog razdoblja.
3. Pojačati istraživanje i inovacije poticanjem javnih i privatnih ulaganja u istraživanje i razvoj, jačanjem sinergije između istraživačkog sektora i poduzeća i donošenjem dugoročne strategije za istraživanje i inovacije s pokazateljima i višegodišnjim financiranjem. Olakšati diversifikaciju gospodarstva poboljšanjem pristupa alternativnim štednim proizvodima i instrumentima tržišta kapitala, jačanjem sustava dopunskih mirovina i povećanjem financijske pismenosti. Pojednostavniti propise i smanjiti administrativno opterećenje. Poboljšati upravljanje poduzećima u državnom vlasništvu s pomoću mjera za dodatno poboljšanje imenovanja članova odbora na temelju zasluga, kao i s pomoću politike vlasništva i upravljanja na temelju uspješnosti. Povećati učinkovitost pravosudnog sustava, među ostalim daljnjom digitalizacijom radnih procesa u pravosuđu.

4. Smanjiti ukupnu ovisnost o fosilnim gorivima i dodatno diversificirati opskrbu energijom, posebno razvojem energetske interkonekcije sa susjednim zemljama, povećanjem sredstava za energetske učinkovitost i nadogradnjom elektroenergetske mreže i postrojenja za skladištenje energije, te proširiti održivu mobilnost i javni prijevoz. Poboljšati gospodarenje vodama, otpadnim vodama i otpadom povećanjem ulaganja u infrastrukturu, povećanjem administrativnih kapaciteta lokalnih tijela, promicanjem održivih praksi korištenja vode i proširenjem odvojenog skupljanja komunalnog i ambalažnog otpada. Poboljšati institucionalni okvir za prilagodbu klimatskim promjenama.
5. Odgovoriti na problem nedostatka radne snage i promicati kvalitetu radnih mjesta unapređenjem sudjelovanja ranjivih skupina na tržištu rada, daljnjim povećanjem kapaciteta i privlačnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, promicanjem obrazovanja odraslih, povećanjem kapaciteta javne službe za zapošljavanje i jačanjem aktivnih politika tržišta rada. Dodatno povećati sudjelovanje u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, poboljšati osnovne vještine i povećati sudjelovanje učenika u područjima znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM). Povećati dostupnost i obuhvat usluga dugotrajne skrbi, proširiti kriterije prihvatljivosti i smanjiti visoka neposredna plaćanja. Poboljšati socijalnu zaštitu ranjivih skupina pružanjem ciljane potpore energetski siromašnim kućanstvima, osiguravanjem primjerenih minimalnih mirovina i povećanjem dostupnosti priuštivog i socijalnog stanovanja.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica
